REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Goldberger, Eckstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 12 — Brașov, Miercuri 16 (29) Ianuarie — 1908.

Expozeul baronului Aehrenthal.

Comisiunea pentru afacerile străine ale delegațiunei ungare a ținut eri ședința. Cu ocaziunea aceasta br. Aehrenthal, ministrul comun al afacerilor străine, a făcut expozeul său asupra politicei externe a monarhiei.

Nimeni n'a așteptat ceva nou ori chiar surprinzător dela ministru nostru de externe. După cum a mărturisit însuși în introducerea expozeului său, situațiunea a rămas aproape neschimbată. Constată că în Europa desvoltarea pacifică se consolidează și că tendința aceasta se manifestă și pe celelalte continente.

Amintește numeroasele întrevederi de suverani, conferințe între miniștrii, transacțiuni importante cum a fost aranjamentul ruso-japonez, cel ruso-englez privitor la Asia centrală, etc. Toate acestea au contribuit la desvoltatea pacinică. In timpul mai nou s'au adaus legăturile anglo-germane și nizuințele ministrului (Aehrenthal) de a face să se strângă relațiile cu Italia în cordială înțelegere cu Tittoni ministrul de externe italian.

Vorbind despre situația în Balcani, despre acțiunea reformelor, despre Turcia și mișcarea bandelor, br. Aehrenthal spune că își dă seamă de dificultățile ce le întâmpină Turcii, în ce privește dimensiunile ce le ia mișcarea bandelor, dar trebue să recunoască că autoritățile otomane, nu proced în contra bandelor în mod consequent; ele se mulțămesc la acțiuni detașate, recăzând apoi totdeauna în quietismul oriental, poate în considerare că prin faptul că creștinii se omoară între dânșii, ei lucrează în favoarea conservărei dominațiunei turcești.

Trece apoi la apelul puterilor semnatare ale acordului din Mürtzsteg, zicând că el a impresionat favorabil poporațiunea din Balcani și suveranii dela Belgrad, Sofia și Atena dau declarațiuni corecte și asigurări, că nu vor să tolereze pe teritoriul lor formațiunea de bande.

Trecând la raporturile monarhiei noastre cu statele balcanice, br. Aehrenthal face relativ la relațiile cu România următoarea importantă declarațiune:

„Intru cât privește România, nici o schimbare nu a intrevenit în legăturile noastre amicale cu acest stat, legături ce datează de ani îndelungați. Astăzi precum și în trecut soluțiunea problemelor din țară sunt socotite la București ca principala sarcină a politicei interne, iar în cestiunile externe România socotește cu dreptate că cel mai bun mijloc de a-și salvgarda interesete este o unire intimă cu sforțările conservatoare ale puterilor“.

A mai vorbit ministrul de externe despre bunele raporturi cu Franța, despre politica economică a monarchiei și nouele linii de drum de fer și a tras apoi conclusiunea, care concordează pe deplin cu întroducerea.

După ministrul de externe a luat cuvântul raportorul comisiunei pentru afacerile străine, Nicolae Thoroczkay. La râmat ceea ce a auzit din gura barouului Aerenthal despre România, și așa a găsit cu cale să ridice cele mai grave acuzări în contra României, zicând că situația generală politică ar arăta, că *România nu merită laudele pe cari i le aduce ministrul de externe*. Thoroczkay motivează aceasta acuzare, zicând între altele:

„E lucru cunoscut că Regele României primește adeseori atât la București cât și la Sinaia Români, cari sunt cunoscuți ca agitatori naționaliști în Ungaria și consfătuește mult cu ei și că miniștrii români visitează adesea Ungaria unde se întâlnesc din întâmplare întotdeauna cu persoane, cari se află în capul agitației naționalităților și ale căror porniri iredentiste sunt cunoscute“.

„E foarte jicnitor faptul, că în școlile din România se învață cărți de geografie și hărți în cari o parte din Ungaria e presentată ca teritoriu românesc și considerată ca o provincie românească, care aparține numai pentru moment Ungariei.“

„Iredentismul Românilor nici nu poate fi asemănat cu acela al Italienilor. Cu toate că în Italia sentimentele iredentiste sunt foarte desvoltate într'o parte a poporului, care nu pierde nici o ocazie pentru a demonstra în contra ungurilor, guvernul italian nu se identifică cu această mișcare și protestează în mod loial în contra ei. Procederea politică a României se prezintă în așa fel că nu mai poate fi tolerată, și de aceea delegația să atragă atențiunea ministrului de externe asupra acestui punct“.

După asaltul acesta înfuriat al kossuthistului Thoroczkay în contra României și a Românilor de aici, s'a curmat deocamdată desbaterea espozeului și delegații unguri din comisiune au rămas foarte satisfăcuți că baronului Aehrenthel i-au aplicat o lovitură.

Credem că ministrul de externe va ști ce să le răspundă acestor nesăbuiți adversari ai Românilor. Și va ști să facă distincțiune, poate mai bine chiar decât antecesorii săi, între relațiile cu România și cauza Românilor din Ungaria. Aceasta o va face, credem, cu atât mai mult cu cât acum se desmint din izvor oficios faimele lățite despre apropiata sa retragere.

Thun, Aehrenthal și politica exterioară. Ziarul »Zeit« din Viena primește următoarele informațiuni: Știrea despre criza în ministerul de externe și că contele Fr. Thun ar fi destinat de urmaș al lui Aehrenthal, tot se mai susține. Se discută acest caz mereu, deși până în ziua de azi nu se știe adevărata cauză a vizitei contelui Thun la Berlin. Nu se poate nega de altă parte că br. Aehrenthal a ajuns într'un corn de capră căci între Austro-Ungaria și Germania s'au ivit neînțelegeri în cestiunea reformelor macedonene. Germania vede cu ochi răi, că Austro-Ungaria s'a angajat în măsură prea mare cu Rusia în cestiunea reformelor, pe când politica Germaniei e favorabilă Turciei și nu vreau s'o forțeze de a întroduce reformele. Printr'asta br. Aehrental a ajuns într'o situație din cele mai neplăcute, fiindcă nu poate să ia poziție contra aliatului german.

Pe când împăratul Austriei a fost bolnav, — adauge informatorul lui »Zeit« — principele moștenitor a luat cestiunea reformelor macedonene în mână și a băgat de samă, că politica lui Aehrenthal nu e destul de prevăzătoare ca să poată afla un mod de scăpare din labirintul cestiunei macedonene. De aceea s'a căutat un succesor pentru cazul când Aehrenthal, care de altfel stă în relații foarte amicabile cu curtea rusească, ar fi constrâns să se retragă. Așa a ales pe contele Thun ca eventual succesor. Deci Thun a primit porunca de a merge la Berlin, ca să facă acolo ca »particular« vizite »vechilor sale cunoștințe«. La Berlin a fost primit de împăratul și într'o bună dimineață poate să ajungă ministru de externe în Viena.

Despre expozeul ministrului de externe. I-se anunță lui »Magyarorszag«, că în discusiunea asupra expozeului baronului Aehrenthal se va desbate în delegațiunea ungară și pretinsa atitudine sprijinitoare ce ar fi avut'o guvernul român față cu mișcarea Românilor din Ungaria. Deși guvernul român nu este acuzat, că ar sprijini mijlocit ori nemijlocit mișcarea Românilor, totuși să crede, că guvernul român, în ce privește anumite fapte și întrelăsări, a dat prilegiu de a se lăți credința între Românii din Ungaria, că conducătorii lor pot să conteze și la sprijinul guvernului român.

Tratat comercial între România și Turcia. Dl Ioan Papiniu, ministru plenipotențiar al României la Constantinopol, a avut Sâmbătă o lungă întrevedere cu ministrul de externe turcesc. Această întrevedere este în legătură cu chestiuni privitoare la încheierea unui tractat comercial definitiv între România și Turcia.

Inființarea casei rurale în România. Din București se anunță, că dl Anton Carp va depune în cursul săptămânei viitoare proectul de lege pentru înființarea Casei Rurale. Casa Rurală va fi o instituțiune mixtă cu un capital inițial de 10 milioane lei, dintre cari 5 milioane vor fi acoperiți de Stat și 5 milioane de particulari. Conducerea afacerilor vor fi încredințate unui director general, care va avea ca ajutoare doi subdirectori. Guvernul ca și la celelalte instituții supuse controlului Statului își va numi un guvernator care să supravegheze mersul afacerilor.

Franța și Marocul. In consiliul de miniștri francez, care a avut loc Sâmbătă, s'a

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Lumi pitice.

— Fine —

Vor fi auzit mulți neastronomi despre brâul asteroizilor sau planetoizilor, al acelor globuri planetare, ce cu puține excepțiuni circulează între Marte și Jupiter.

Până la sfârșitul secolului trecut s'au descoperit vr'o 500. Fiind aceste corpuri relativ mici, într'un timp părea că s'a ajuns limita descoperirilor posibile. Atunci păși fotografia la mijloc ducând la rezultate neașteptate. Procedeul fu acelaș ca la fotografarea stelelor fixe. Dacă îndreptăm refractorul fotografic spre o regiune a cerului și expunem timp de mai multe ore, știm din capul locului că toate obiectele nemișcătoare trebue să apară ca puncte s'au discuri mici, presupunând firește că aparatul de orologerie, ce învârte refractorul în sensul mișcărei aparente a stelelor fixe, funcționează ireproșabil. Dacă însă vom afla pe placă urme lungărețe ale efectelor de lumină, vom ști cu siguranță că obiectele luminoase corespunzătoare au trebuit să se fi mișcat și prin urmare nu sunt stele fixe.

Cu acest metod profesorul Max Wolf din Heidelberg a descoperit în 22 Decemvrie, 1891, planetoidul al 323-lea, botezat »Brucia«. In Faur, 1892, descoperi al 329-lea, numit »Swea«. In 1 Noemvrie, 1894, dete în urma altui asteroid de miscare geocentrică remarcabilă, ce spunea că orbita-i are înclinare pronunțată spre ecliptică. Calculul întreprins în Paris și Berlin a demonstrat, că planetoidul respectiv se poate apropia la 12 milioane miluri de pământ.

Lucrarea neobosită a lui Wolf avu și alte urmări însemnate. Astfel regăsi câțiva asteroizi perduți. Asteroidul No. 149, »Medusa« fu descoperit prin observațiele lui la 1 Octomvrie, 1875, dar abia rămase vizibil 8 zile și dispăru fără să mai poată fi zărit de cineva. In 14 August, 1891, îl regăsi Wolf, pe cale fotografică. În opoziția 12. Tot cu metodul fotografic regăsi astronomul amintit în 1 Septemvrie, 1892, asteroidul No. 163, »Erigone«, ce fusese descoperit în 1876, dar care dispăru la scurt timp după descoperire. Până în vara anului 1895 s'au mai regăsit:

No. 175 Andromache	la dist.	3·228	dela	Soare;
No. 192 Nausicaa	»	2·403	»	»
No. 228 Agata	»	2·202	»	»
No. 306 Unitas	»	2·358	»	»
No. 313 Caldea	»	2·376	»	»
No. 317 Roxana,	»	2·286	»	»
No. 321 Florentina	»	2·886	»	»

Tot atât de mănoase a fost cercetările lui *Charlois* din Nizza. Din 19 Septemvrie 1892 și până la finea lui Iunie 1894 a câștigat în total 115 plăci. Pe 75 din aceste, își imprimaseră urma 157 planetoizi diferiți, din cari 112 erau deja cunoscuți, iar 45 atunci s'au descoperit pentru prima dată. Seceriș bogat, favorizat și de cerul pur al Nizzei! După calculul lui Tisserand, diametrul multor globuri de aceste, judecând din mărimea lor fotometrică, variază între 10—20 km., fiind deci piticii sistemului solar.

Wolf însuși mărturisește, că în lipsa unui instrument puternic, n'a văzut nici unul din planetoizii, ce i-a descoperit pe cale fotografică.

Y. H. Metcalf, a inaugurat în observatoriul său privat din Taunton (Massachusetts, Nordamerica) un procedeu ingenios în care tot invers celui aplicat de Wolf. El dă refractorului fotografic, ce urmărește stele în mișcarea lor zilnică, o mică deplasare de 34" pe oră, paralel cu ecliptica. Cam atâta face mișcarea orară mijlocie a planetoizilor. Prin acest metod asteroizii formează imagini rotunde pe plăcile fotografice și stelele lasă trăsături lungărețe, iar Metcalf a putut surprinde corpuri cu mult mai mici decât Wolf. Am înainte-mi 3 fotografii: una reprezentând micul planet Thetis, de mărimea 10·6; a doua arătând un asteroid de mărimea 13-a, descoperit în Taunton la 22 Martie 1896 și-n fine pe a treia recunoscând planetoidul 1905 S H de mărimea 13·5

Personal mă inveselește aspectul celor 4 sateliți principali ai lui Jupiter, licărind de o parte și de alta a globului uriaș ca patru schintei mititele. Câte idei nu evocă fotografia sateliților V—VII? a asteroizilor? A sateliților lui Marte, din cari cel intern circulează mai repede decum rotează planetul, încât pentru cerul lui Marte el apune la răsărit și răsare la apus?

Un Phobos, un satelit ca Themis, un asteroid ca 1905 S H ar fi prea puțin pentru un Cesar, un Carol V, un Napoleon. Suprafața unui astfel de corp ceresc abia face cât teritoriul Transilvaniei, ori al unui comitat. Totuși fiecare își are rostul în mecanismul universului, fiecare ne arată relativitatea lucrurilor din lume.

Gavr. Todica.

hotărât să nu se mai trimită trupe în Maroc. O altă hotărâre importantă este şi aceea, de a nu se mai vota nici un împrumut pentru întreprinderi făcute în această ţară.

Tot Sâmbătă au avut loc în parlamentul francez desbaterile interpelării cu privire la Maroc. Ministrul Pichon a declarat, că Franţa nu a avut nici odată intenţiunea de a ataca Marocul, pentrucă nici odată poporului francez nu i-au plăcut aventurile. In ce priveşte relaţiile Franţei cu celelalte state, ministrul a declarat că Franţa se bucură de simpatie în lumea întreagă.

Poarta şi recunoaşterea agenţilor europeni. Din Constantinopol se anunţă că Poarta a înaintat puterilor răspunsul său cu privire la nota colectivă a ambasadorilor de a se prelungi mandatul comisiunei macedonene. Răspunsul Porţei este negativ. Poarta a mai adăogat, că nu va primi decât în mod provizoriu pe agenţii civili şi militari europeni în serviciul statului otoman.

Organizaţie de partid.

Primim dela presidiul biroului central instituit pentru *organizarea „partidului român din clubul dietal al naţionalităţilor“* următorul comunicat :

Partidul naţional român, în şedinţele ţinute la 19 şi 20 Ianuarie 1908 st. n. a luat în desbatere şi a stabilit definitiv regulamentul şi întreg planul de organizare al partidului, şi totodată pe aceasta bază a decretat înfiinţarea secţiei române a partidului naţional român din clubul dietal al naţionalităţilor.

Decretată fiind astfel secţia română şi organizarea partidului pe aceste baze nouă legale, secţia română s'a constituit astfel: President: George Pop de Băseşti. Vice-presidenţi: Dr. Teodor Mihali, Coriolan Brediceanu şi Dr. Nicolau Oncu. Secretar general: Vasilie Lucaciu. Secretari: Dr. Alexandru Vaida-Voevod şi Dr. Ioan Suciu. Cassar: Vasilie Goldiş şi Controlor: Dr. Stefan C. Pop.

Totodată, partidul cu vot unanim a decretat oraşul Arad, ca centru de organizare a partidului naţional român, şi spre acest scop sub prezidiul deputatului Dr. Nicolau Oncu a instituit biroul central cu reşedinţa în Arad, constituit din următorii deputaţi naţionali: Dr. Nicolau Oncu, vicepresident, Dr. Ioan Suciu secretar, Vasile Goldiş cassar şi Dr. Stefan C. Pop, controlor al partidului.

Acest birou central al secţiei române din clubul parlamentar al naţionalităţilor, este esclusiv autorizat şi însărcinat cu conducerea tuturor afacerilor ce priveşte partidul şi organizaţia sa, şi pe acest temeiu a şi început deja lucrările de lipsă spre pornirea organizării, şi îndată ce aceste vor fi terminate, în timpul cel mai scurt posibil, biroul central numai decât va face toţi paşii de lipsă pentru imediata organizare a partidului, în toate comitatele şi cercurile electorale locuite de români.

Şi până atuncia, toată corespondenţa ce priveşte partidul şi organizarea sa, să se trimită la adresa deputatului Dr. Ioan Suciu în Arad, iar afacerile de cassă a partidului la adresa deputatului Vasilie Goldiş tot în Arad.

Din camera ungară.

— Şedinţa din 15 Ian. n. —

Dr. A. Vlad (continuând): Acum trec asupra excepţiilor, cari se refer la împrejurarea, că anume cari chestiuni au rămas neresolvite în complexul acestui proiect de lege, cu toate că ele sunt strict legate de proiectul de lege.

In primul rând în privinţa dreptului material, şi mai ales a stabilirei cheii de parcelare urbarială a relevat proporţii conform experienţei de până aci.

Toţi ştim că lipsurile de natură urbarială nu aduc nici prin prescripţie, nici prin deposedare nici o schimbare în persoana proprietarului. Sunt şi azi casuri, când e nevoie ca o pădure, ori vre-un izlaz care era proprietatea exclusivă a iobagului din anul 1848 până azi, să fie parcelată. Foştii proprietari de pământ acum cer ca partea lor să fie parcelată proporţional. Dar cum se întâmplă asta? Se ia drept bază terenul de pământ ce-l aveau iobagii la 1848, şi fără considerare la numărul actual al locuitorilor comunei, a locurilor pentru zidirea de case, cât de mari sunt lipsurile populaţiei comunale, cari trebuiesc satisfăcute, partea iobagilor de odinioară se stabileşte astfel, ca lipsurile întregei comune, ce existau în 1848, să fie satisfăcute. Deci presupunând că în acea comună erau la 1848 o sută de teritorii iobăgeşti, partea ce compete după fiecare teritorii iobăgeşti se stabileşte aşa, că numai astfel de teritorii iobăgeşti să fie satisfăcute. Considerând acuma că în astfel de locuri, unde proprietarul de pământ deja de 60 de ani, ori cine ştie de când, nu şi-a pus piciorul, vine judecătoria şi spune, că ia două părţi, ia trei părţi din cutare pădure, din cutare izlaz, încât comunei nu-i rămâne nici atâta decât are nevoie pentru îndeplinirea lipsurilor sale de acuma. Care va fi resultatul? Acela, că oamenii emigrează, pentrucă nu sunt capabili să-şi ţină animale, să se provadă cu lemne pentru foc, ceea-ce are ca urmare sărăcirea poporului.

Mă pot referi la cazuri speciale: la comuna Rădueşti. Comuna, foştii urbariali au cerut ajutor, şi ce a făcut judecătoria? Tribunalul din Deva a respins pe urbariali cu rugarea lor referitoare la separare, motivând cu aceea, că nu are o atare valoare, încât să se renteze o eventuală parcelare.

Acesta a fost punctul de vedere al forului prim judecătoresc. Tabla a ordonat parcelarea adoptând punctul de vedere al urbarialiştilor. Afacerea a ajuns la Curie, care în hotărârea sa interesantă şi după părerea mea lipsită de temeiŭ, a stabilit următorul principiu: Rugarea se respinge, pentrucă nu ţin de posibil, ca din 48 încoace urbarialii să nu-şi fi primit partea lor, prin urmare parcelarea nu se poate admite.

Când îmi dau seama de practica, că dacă moşierii, marii proprietari, cer separarea pădurilor şi păşunilor, cari sunt exclusiv în posesiunea foştilor iobagi, cererea li-se încuviinţează, şi când îmi dau seamă de practica contrară, care se manifestă în respingerea acestor cereri dacă sunt ridicate din partea foştilor iobagi, pe motiv că au fost de mult satisfăcuţi, repet, când îmi dau seamă de aceste două practice contradictori: ţin de necesar ca legislaţiunea să aducă dispoziţii şi în chestia aceasta. Legislaţiunea trebuie să stabilească principiul, că acolo, unde drepturile şi servituţile urbariale au fost într'adevăr documentate, aceia trebuie să dovedească că cei cari cer separarea au fost de mult satisfăcuţi — cari invoacă argumentul acesta.

Mai e şi o altă chestiune importantă, a căreia resolvire n'o găsesc în proiectul de lege: situaţia clăcaşilor. Sunt astfel de clăcaşi şi între Săcui. Mă ocup cu această chestie mai ales din motivul, că mi-s'au adresat câţi-va inşi cu o astfel de plângere să aduc lucrurile acestea în discuţia camerei.

Zice scriitorul acelei epistole Sebesi Sütö Ferencz din Marosvecse — comitatul Murăş-Turda — că satul nostru Marosvecse după lege a fost liberat în 1848 de sub iobăgia şi totuşi mai multe case de pe domeniul baronului Kemény cu intravilanele şi cu extravilanele lor nu au fost liberate până astăzi şi nouă neputincioşilor Săcui ni-s'au impus astfel de arenzi pentru case şi pentru intravilane, încât între împrejurările de astăzi noi nu le putem suporta, pentru care cauză mulţi dintre locuitorii dela noi se refugiază în România si în alte locuri.

Din întreaga scrisoare reiese că aceştia erau astfel de clăcaşi.

Günther Antal, ministru de justiţie: Măieriştenii!

A. Vlad: Da. In 1848 clăcaşii au rămas în situaţia de mai înainte, posedând mobilele în schimbul unor contraservicii. Aceasta e o specie de proprietate împărţită. In unele locuri în cartea funduară e întrodus proprietarul şi precum şi usufructuarul, în unele sunt întroduse şi contraserviciile, în alte locuri nu sunt întroduse. Sunt cazuri, în cari e întrodus în cartea funduară numai usufructuarul, iar în alte locuri numai proprietarul terenului fără a fi însemnat cine este usufructuarul?

Clăcaşii aceştia se pot răscumpăra. Avem şi o lege asupra acestei cestiuni. Dar această lege nu prevede — şi aci văd eu greşala — că rescumpărarea să se facă prin intervenirea statului şi pune în prospect numai ajutorul statului acolo, unde se cere. Ce se întâmplă însă cu aceşti clăcaşi? In cele mai multe locuri proprietarul a ridicat din an în an valoarea prestaţiunilor clăcaşilor cu toate că nu ar fi avut drept a o ridica fără consimţământul clăcaşilor. Valoarea prestaţiunilor acestora s'a urcat pe alocuri atât de mult, încât usufructul nu mai are nici un preţ pe lângă atari condiţii şi clăcaşii au părăsit posesiunile după cum s'a întâmplat şi la proprietăţile din Várhely ale erarului, unde li s'a spus clăcaşilor, că ei nu au nici un drept de proprietate asupra posesiunilor, nici de proprietate împărţită, ci au pământurile numai spre folosinţă şi au fost puşi să iscălească contracte de arendă, iar acum erarul exarendează terenurile prin licitaţii, cari se învoiesc din cinci în cinci ani şi dacă usufructuarul, care se întâmplă să'şi fi clădit casă asupra terenurilor ce le are acum cu arendă şi nu poate să liciteze peste toţi concurenţii, atunci poate să'şi părăsească casa şi să ia lumea în cap. Trebue, ca să se reguleze situaţia acestor clăcaşi şi regularea nu se poate face decât prin ajutorul statului şi dacă se decretează obligativitatea recumpărărei proprietăţilor clăcaşilor.

Cât pentru procedură, regret, că procedura nu este verbală.

Respinge proiectul.

Un ziarist maghiar la Björnson.

In articolul prim, publicat sub titlul de mai sus în numărul nostru de eri, am promis că vom reveni asupra interwievului ce l'a acordat Bjornson raportorului ziarului „Az Ujság“ şi în special asupra celor spuse de Bjornson, cum a venit dânsul să se informeze despre stările din Ungaria şi să-şi ridice glasul în favorul naţionalităţilor din Ungaria. Iată ce a istorisit Bjornson ziaristului maghiar:

Intreg lucrul e de origine mai veche, nu s'a început acuma! zise B. aşezându-se comod în fotel, ca unul ce voeşte să converseze mai îndelungat.

Am luat hârtie şi cerusă pentru a face însemnări.

— In timpul din urmă, vara petrec în *Schwacz* aproape de Insbruck; iară iarna sunt în Roma... Vara nu pot suporta căldura prea mare, iarna gerul... de aceea petrec vara în Tirol, şi iernez în Roma... în timpul acesta e în splendoare Roma... Aşadară ca să nu trec dela obiect, care mă interesează foarte mult, în Schwacz am primit într'o zi un ziar german... Mi-l'au trimis pentrucă în el era vorba de mine... Cum răsfoiam ziarul, văd un articol despre stările *ruteno-polone*... Se zicea, că Polonii, în netoleranţa lor naţională asupresc pe Rutenii din Polonia. Acest fapt m'a revoltat din cale afară, precum mă revoltă oricând orice asuprire şi persecutare a unei naţionalităţi... Acest sentiment l'am dus în sufletu-mi mai departe, în luptele vieţii... Cu cestiunea Rutenilor însă n'am avut timp să mă ocup acum, căci împrejurările politice norvegiene mi-l'au răpit cu desăvârşire.

— Mai târziu mi-a ajuns din nou în mâni un ziar nemţesc, în care se scrie despre asuprirea Rutenilor. Acesta mi-s'a trimis direct cu scopul, şi am fost rugat, să mă ocup cu acest lucru. Ca să nu sufer o aşa nedreptate... Să protestez în numele culturei.. Lucrul a început să mă intereseze. Articolul dorit încă nu l'am scris, ce-i drept, dar am început să studiez cestiunea, serios, după cum orice studiu în orice direcţie fie el, îl concep serios. Am început deci să studiez starea Rutenilor, istoria polonă şi netoleranţa lor faţă de naţionalităţi, activitatea pretinilor păcii şi rolul lor şi în timpul acesta ocupându-mă continuu cu ideia asupririi naţionalităţilor, am început să mă interesez şi de situaţia Maghiarilor şi Slavilor din Ungaria. Şi atunci am ajuns la lucruri în adevăr revoltătoare. Nici odată n'am simpatizat cu rolul prietinilor păcii, dar acum m'am scârbit de ei cu desăvârşire. Necontenit vorbesc de pace, dar aceasta — ar fi bună numai în lună. Nici nu e altundeva! Vorbirile lor în ton înalt — *der Friede in dem Mond*! Acasă poartă răsboiu neîndurat în contra naţionalităţilor, dar pentru aceea — vorbesc despre pace. Nu numai Polonii, Prusienii, ci şi — Maghiarii. Cu deosebire rolul iezuitic al lui Apponyi — *Appuny*, zise căruntul luptător — m'a revoltat.

— Atunci, sfârşind cu studiile profunde urmate în această direcţie am scris un articol în contra *amicilor păcii*. Inainte de asta cu 3 ani. Acest articol n'a produs vr'o mare senzaţie. Cercurile competente nici n'au observat doară articolul, înţeleg ca amici ai păcii. Dar l'au observat naţionalităţile asuprite. Sute şi sute de scrisori am primit din locuri diferite şi peste tot m'au rugat să continui răsboiul în contra asupritorilor. Eu însă i-am respins. Să se adreseze altcuiva, eu am alt lucru.

— Rutenii au voit să mă aleagă şi într'o *anchetă*. Şi aceasta am respins'o. N'am timp pentru asta. Dar ei numai pe mine m'au voit. Scrierile mele au plăcut mult Rutenilor şi vedeau în mine pe apărătorul lor chemat. Cu sutele mi-s'au adresat, în scris şi personal, ca să-i ajut şi pe mai departe. Şi de astădată i-am respins. Sunt cu mult mai modest, decât ca să privesc aceasta rugare de merit personal. Şi apoi nu vreau să fiu anteluptătorul lor stabil înaintea tribunalului Europei... Cu toate astea m'a pătruns soartea lor nefericită şi am început din nou să studiez lucrurile. Căci sentimentul libertăţii a devenit în mine o mărturisire (confesie) sufletească! Luptele interne ale popoarelor totdeauna m'au interesat! In acestea sunt cele mai mari momente tragice. Apărarea celor mai slabi în contra puternicilor... Aceasta-i cea mai mare tragedie şi cea mai frumoasă dramă. Lupta popoarelor, a rasselor...

— Şi acum din nou m'am aprofundat în acest studiu. Polonii au fost până acum totdeauna simpatici în ochii Europei. Istoria lor e într'adevăr pătrunzătoare. Şi acum ei, cari pot cunoaşte simţământul amar al libertăţii perdute, jugul îngrozitor al asupririi, acum ei păşesc în contra Rutenilor cu intoleranţa naţională! Am scris atunci un articol sub titlu »*Polonii ca asupritori*« şi am pledat în contra Polonilor şi amicilor păcii.

— Aici mi-s'a început adevărata luptă. *Paderewsky* a răspuns la articolul meu. M'a atacat. Dar eu i-am răspuns şi cred, că i-am răspuns bine, pentru că de atunci — tace. Acest articol a produs însă mult sânge rău între amicii atacaţi ai păcii şi soţia mea m'a şi făcut atent să încetez cu asta! S'au dacă scriu, să scriu despre Ruteni, dar să las în linişte pe amicii păcii.

— In timpul ăsta a venit la mine un deputat polon din imperiul german. E şi redactor pe lângă asta, ziarist.. La început am crezut, că vrea să mă tragă la răspundere, pentrucă am atacat pe Poloni; dar n'a făcut-o. Când însă eu singur am adus conversaţia la această chestie, mi-a zis:

— D-ta ai dreptate... Asupririle naţionale sunt totdeauna de dispreţuit. Şi eu le condamn, deşi, în cazul acesta Polonii sunt vinovaţii... Dar eu, mărturisesc adevărat, n'am venit pentru asta. Cu totul pentru altceva. Voesc să vă rog, ca să ne ajutaţi; să ajutaţi polonii din Rusia — în contra asupririi prusiene!

— Prusianul are mână de fer. Cu ei nu e bine să 'ncepi luptă! — răspunse soţia mea, care era de faţă la convorbire,— şi ei nici nu se sperie de un articol de ziar...

— Nici nu, vă rog, de aceea, ca să se sperie prusienii,— răspunse deputatul meu polon— ci pentru ca să întăriţi pe Poloni în luptele lor. Căci dacă vă vor vedea pe partea noastră, acest fapt le va da puteri noui la rezistenţă.

— Lămurirea aceasta a lucrurilor mi-a dat de gândit. Adevărat. Celui slab îi dă putere gândul, că în tabăra sa e şi altcineva, decât—conaţionalul său. Un străin, care în suflet ţine şi luptă cu ei!

— Până acum nici nu mi-a trecut prin minte să păşesc contra Maghiarilor. Totdeauna am iubit pe Maghiari. Le cunosc bine istoria şi îi înşir între cele mai vrednice popoare. Totdeauna s'au purtat cavalereşte şi bărbăteşte. Şi apoi eu sunt om bătrân, mi-aduc bine aminte şi de luptele din 1848. De rolul lui Kossuth Lajos şi Petöfi... Aceasta totdeauna a contribuit ca naţiunea maghiară să-mi fie foarte simpatică. In decursul scrierilor şi studiilor mele însă, apoi din epistolele primite am ajuns la conclusia, că şi în Ungaria sunt asuprite naţionalităţile străine. Aceasta m'a revoltat cu atât mai mult, întru cât contele Apponyi, cel mai guraliv amic al păcii, este tocmai — Maghiar! Vorbeşte despre pace, dar pe lângă asta — poartă războiu. Şi tocmai faţă de naţionalităţi!

— Atunci am scris un studiu mai mare cu titlul »*Amici ai păcii*« şi toate astea le-am scris în el. Studiul ar fi trebuit să apară deodată în mai multe limbi. Tocmai în timpul acesta se ţinea în München congresul de pace la care am fost invitat şi eu ca membru onorar.

M'am bucurat mult de această ocaziune. Aceasta mi-a trimis'o cerul, ca să pot măsura o nouă lovitură lui Apponyi. Atunci am scris epistola aceea memorabilă, că unde este Apponyi, acolo eu nu merg.

— De aici încolo, cunoaşteţi, ce s'a întâmplat.....

ŞTIRILE ZILEI.

— 15 Ianuarie v.

Din prilegiul centenarului al 15-lea dela moartea Sf. Ioan Gură de aur, s'au început în Roma un şir de sărbători la cari şi-au anunţat sosirea mai mulţi arhierei ai bisericilor orientale. Biserica română greco-catolică o va reprezenta la acestea serbări. Preasfinţitul episcop al Lugojului Dr. Vasile Hossu, care a şi pornit deja la Roma. In biserica sfântului Atana-

siu vor fi vecernii solemne împreunate cu predică și liturgii solemne. Se poate, că liturgia solemnă din capela Propagandei, o va celebra Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu, zice »Unirea«. — In una din zilele 24—27 Ianuar va fi o ședință festivă în onoarea sfântului Ioan Gură-de-aur, când vor rosti vorbiri și reprezentanții diferitelor biserici. In 27 Ianuarie va fi o liturgie solemnă în Vatican, în »aula delle beatificazioni«. La început era proiectată liturgia în biserica sfântului Petru, dar poate starea sanitară a Sfinției Sale Papei reclamă schimbarea acestei dispoziții. La liturgia aceasta a fost invitat să pontifice patriarhul din Alexandria Cyril VIII. Vor concelebra mai mulți arhierei. In 30 Ianuarie n. va fi o a doua ședință festivă.

Sărbătorile noastre și armata comună. Știm că d-l dep. Coriolan Brediceanu, cu ocaziunea desbaterei proiectelor de recruți, a adus între altele la cunoștința ministrului apărării țării, că în armata noastră nu se respectă legea și datinele strămoșești ale soldaților și ca exemplu a adus faptul că anul acesta recruții români de confesiune gr. or. și gr. cat. au fost chemați la serviciu tocmai în ziua de Crăciun. D-l Brediceanu a cerut ministrului să intervină ca astfel de lucruri să nu se mai întâmple și să nu se i-a în'deșert sentimentul religios al soldaților, căci religia este baza existenții fiecărui popor, precum și a fiecărui stat. Că d-l Brediceanu a avut dreptate, când și-a ridicat glasul în dieta țării pentru respectarea sărbătorilor strămoșești, ne dovedește — durere — și un caz regretabil întâmplat aici în Brașov sub ochii noștri. Ni se comunică adecă, că voluntarii români, cari își fac stagiul în școala voluntarilor din Brașov, nu numai că n'au fost conduși în sărbătorile Nașterii Domnului în biserica românească, *ci în toate cele trei zile de sărbătoare au fost ținuți în serviciu greu de dimineața până seara.* Și aceasta se întâmplă, nu altundeva, ci tocmai în Brașov, oraș cu o populațiune românească de peste 10.000 suflete, cu instituții numeroase culturale românești, cu doi preoți militari români, cu numeroși ofițeri români, cu un regiment românesc, cu patru biserici românești etc. Comandantul școalei militare, un ofițer de altfel cu calități distinse, s'a făcut, cu sau fără voie, vinovat de o bruscare condamnabilă a sentimentului religios al Românilor din Brașov. Noi, cari am privit și privim armata comună de o instituțiune, în care mai au refugiu principiile de egalitate și de nepărtinire în ce privește mai ales diferitele confesiuni, trebue să condamnăm cele petrecute și credem a fi în drept să așteptăm și să cerem dela superiorii militari, să fie mai cu atențiune și cu echitate în asemeni cazuri.

Reprezentanța orașului Brașov va ținea Mercuri în 29 eventual Joi în 30 Ian. a. c. o ședință ordinară. La ordinea zilei sunt 37 obiecte.

O adunare a socialiștilor s'a ținut alaltăeri, Duminecă, în Brașov, având la ordinea zilei chestia votului universal. A vorbit în limba ungară un trimis din Budapesta, iar în românește a vorbit d-l Crețu un delegat din Arad, care a luat parte și la congresul socialist din București. Ambii oratori au îndemnat muncitorimea la luptă prin o unire cu toate națiunile, protestând contra guvernului coaliționist, care urmărește scopul de a falsifica votul universal. — La urmă s'a primit cu unanimitate de voturi o rezoluție, prin care se autorisează comitetul central social-democrat, ca în caz dacă guvernul va aduce proiectul votului plural în parlament, așa după cum l'a descoperit ziarul »Népszava«, să proclame imediat *greva generală politică în toată țara.* Ni se comunică că după terminarea întrunirei »socialiștii români« s'au adunat în localul clubului muncitor, unde s'a constituit un comitet de organizare a muncitorilor români din Brașov.

Necrolog. In Band a incetat din viață după scurte suferințe, Marți 21 Ian. venerabila matroană *Maria Simon*, în etate de 84 ani. Inmormântarea a avut loc în 23 Ian. n. a. c. Odihnească în pace!

Notari români premiați și distinși. Comisiunea economică a comitatului Sibiiu, pe baza concursului publicat, a premiat pe notarii Nicolae Tămaș din Cacova și Ilie Iliu din Orlat cu câte 150 coroane premiu pentru zelul și activitatea rodnică desvoltată pentru înflorirea comunelor lor pe terenul economic, iar notarilor Aurel Hățegan din Sibiel și Demetriu Munthiu din Reciu, pentru același zel le-a exprimat recunoștința sa. In fine comisiunea și-a exprimat regretele, că ceilalți notari poartă de tot puțin interes în această direcțiune, dar speră totodată că pentru viitor notarii din comitat se vor nisui a se distinge pe terenul propășirei economice.

Conducători de școale de pomi premiați și distinși. Intre conducătorii de școale de pomi premiați de comisiunea economică a comitatului Sibiiu se află și următorii Români: Nicolae Stancu din Loman, Ioan Bratu din Tilișca, premiați cu câte 30 cor., Ioan Hanzu din Cacova și Teofil Căliman din Rășinari, premiați cu câte 20 cor., iar între cei distinși cu recunoștință e Ioan Dobrotă din Sibiel. E de observat, că comisia a premiat câte 2 conducători din cele 6 cercuri pretoriale ale comitatului, va să zică pe 12 inși, dintre cari, conform celor de sus, Români sunt 5, iar restul de 7 Sași. »T. R.«

Pentru muzeul Asociațiunii. Au mai dăruit ca rescumpărare a felicitărilor de Anul nou următorii P. T. Domni, cărora le exprimăm cele mai călduroase mulțumite. Transport: K. 683.30. Simeon Ciuca, paroh, Mociu 2 c. Elie Popoviciu, paroh, Sibișel 5 c. Danilă Muntean, notar i. p., Mureș-Ludoș 5 cor. La olaltă Cor. 695.30. Sibiiu, în 26 Ian. 1908. Prezidiul Asociațiunii: Iosif Sterca Șuluțu.

O invenție românească. Din București se anunță că doi tineri, d-nii Paul C. Dobrescu și Franț Heinrich, primul mecanic și al doilea tinichigiu, au inventat un *aparat de încălzit de o rară utilitate.* El poate fi adoptat la orice sobă și e foarte simplu constând dintr'un tub în care se introduce lichidul încălzitor inventat tot de dânșii și numit »motorină« și alt tub ce răspândește flacările în interiorul sobei. Minunatul aparat, dacă arde în continuu, nu consumă mai mult de 20—30 bani pe zi »motorină«, care costă 5 bani jumătate litrul, și în 25 de minute se poate încălzi orice cameră. E o economie de combustibil nespusă. Aparatul poate fi transportat dintr'o cameră în alta, încălzind astfel întreaga casă. El nu scoate nici miros. nici fum, nu se strică nici odată și prețul lui de 30 de lei e din cele mai modeste în raport cu economia adusă. Până acum se găsesc deja 60 de bucăți fabricate la inventatori în strada Lascar Catargiu No. 10. Această invențiune e menită să răstoarne cu totul modul nostru de încălzit, ne mai uzând în sobele unde va fi întrebuințat nici lemne, nici cărbuni.

Cinci ani pentru insulta superiorului. Cetim în »Viitorul« din București: Conziliul de războiu al corpului 2 de armată a judecat Vineri pe soldații Visan și Teodor, din regimentul 27 infanterie, cari aflându-se în gara Beoca, pe când trecea trenul cu soldații din regimentul 20 Teleorman, trimiși sub comanda d-lui căpitan Stanian, pentru a potoli răscoalele din Martie trecut, au insultat și amenințat pe numitul ofițer. Ambii au fost condamnați la câte 5 ani închisoare.

250 de mii de dolari pentru flori. Cadourile ce se vor oferi cu ocazia cununiei contelui Széchenyi cu d-ra Wanderbild au o valoare de 800 mii dolari. Pentru ziua nunții, au fost comandate flori în valoare de 250 mii de dolari.

Furtuni pe mare. Căpitanul vasului englez, care a sosit Sâmbătă la Victoria (Columbia britanică), povestește, că niște furtuni îngrozitoare au sămănat moartea pe țărmurile întregei Japonii. In largul mării, lângă Hohaido (provincia Yeso) s'au înecat 10 vapoare și 20 de corăbii mari. Din Sapporo, aceeași provincie, se anunță că s'au înecat 600 de bărci de pescari. Au fost mai multe sute de victime. Valurile mărei, revărsate pe coaste, au distrus mii de case și au înecat un foarte mare număr de locuitori.

Mâncați de lupi. Se anunță din Berednye, că preotul ungur, Buzinkay, împreună cu birjarul său, au fost mâncați de o haită de lupi, pe când mergeau cu trăsura la oraș.

Automobil pe ghiață. Contele Graw a trecut pe lacul înghețat Bodensee cu automobilul mergând dela Reichenau la Allenfach, fără nici un accident.

Un mâncător de cadavre. Se anunță din Madrid, că la Icla (Spania) un oarecare Ortega desgropa noaptea morții de curând îngropați, carnea lor o frigea și o mânca. Ortega luat de scurt de poliție, a confirmat învinuirea ce i se aduce. El a desgropat și a mâncat până acuma 20 de cadavre omenești, însă crede că nu a făcut nici o crimă, deoarece, dacă nu ar fi mâncat el aceste cadavre, le-ar fi mâncat viermii.

Din cercul Branului.

— 14/27 Ian. 1908.

Mult stimate dle Redactor! Sâmbătă în 12/25 l. c. s'a dat *un banchet* în hotelul central din Bran, *în onoarea nou alesului protopretor al cercului Bran, dl Herszeny Bela și a pretorului Emil Bota.* Printre oaspeți s'a remarcat cu deosebire prezența, în ținută corectă a preoțimei si învățătorimei noastre, apoi notarii și vicenotarii din cerc, amploiații din Bran, fabrica de celulosă din Zêrnești, primari și alte persoane fruntașe din cerc.

Primul toast la ridicat preotul rom.-cat. din Bran, în onoarea protopretorului să 'nțelege în limba maghiară. — Imediat se scoală dl protopop *Hamsea* și salută pe protopretor în numele preoțimei, învățătorilor și a poporului din cerc. Vorbirea aceasta a făcut bună impresiune asupra tuturor, căci a fost rostită cu mult avânt și ce e mai important, cu multă demnitate. S'a mai toastat pentru preoți și pentru notari din partea dlui Zecha veterinarul, iar dl Pompiliu Dan, într'un frumos și concentrat discurs închină în sănătatea tatălui dlui protopretor, a dlui Herszeny Imre. Au mai vorbit dl notar I. Vodă și dl paroh Enescu.

Vrednic de amintire este toastul dlui vicenotar I. Berariu, care întâi ungurește apoi românește, tălmăcește în foarte potrivite cuvinte sentimentele de dragoste și alipire a locuitorilor din cerc față de protopretor.

In decursul cinei, lăutarii cântau alternativ cântece românești și ungurești. Către 11 oare, se ridică de nou dl protopop, și cere scuze că atât dânsul cât și preoțimea, în vederea serviciului de a doua zi, se văd siliți a părăsi petrecerea. D-nul protopretor mulțamește celor prezenți, pentru căldura cu care la întâmpinat și promite a fi un bun prietin și povățuitor poporului din cercul pe care are onoarea a-l conduce.

Avem bună nădejde, că noul protopretor va lucra cu bună voință pentru binele și prosperarea locuitorilor din cercul Bran, sperăm că nu va lăsa ca poporul să simtă numai greutatea și asprimea legei, ci îi va fi un bun și sincer povățuitor, în care caz și noi îl asigurăm de dragostea, stima și respectul nostru.

Noi brănenii, îl cunoaștem de mai înainte pe dl Herszeny, căci a mai servit aici ca pretor și de aceia avem deplină încredere într'ânsul, ne bucurăm că s'a întors ca șef de cerc în mijlocul nostru și din inimă curată îi zicem un »Bine ai venit«

Delabran.

Spicuiri.

Cauze ale mizeriei omenești.

La 781,267,500 lei se ridică, în cifră aproximativă, venitul anual al Franței din alcool și tutun.

Acestea sunt cele două plăgi de căpetenie cari apasă materialmente și moralmente asupra societății și cari aduc de cele mai multe ori mizeria în căminurile sărace.

Risipă, sănătate, timp și cinste pierdută, acestea sunt rezultatele celor două vițiuiri ale vremii noastre, vițiuiri cari stăpânesc pe capii de familie, lăsând în voia sorții pe ai lor.

In fiecare stat se mai poate adăoga încă atâta sumă pentru cheltuelile militare, în Franța de bună seamă peste un miliard.

De toate aceste nenorociri societatea omenească nu se va putea ușura decât atunci când lumina va pătrunde în cele mai de jos staturi ale ei.

O curiositate.

Profesorul Münsterberg din Havard a găsit o metoadă curioasă care cu ajutorul electricității poate să determine în mod științific dacă un prevenit este vinovat sau nu.

Se folosește de un aparat compus dintr'un cadran împărțit în 100 de părți și putând fi străbătut de un ac într'o zecime de secundă. Printr'acest ac străbate un curent electric; pe de altă parte prevenitul ține între buzele sale un mic aparat, prin care de asemenea trece susamintitul curent electric. Cea mai mică mișcare a buzelor întrerupe curentul și oprește pe loc acul dela cadran. Judecătorul pronunță diferite cuvintele acuzatului și la fiecare cuvânt. acesta trebue să răspundă îndată prin cel dintâi gând care-i trece prin minte. Aparatul permite să se socotească cu precisiune timpul care separă răspunsul de întrebare și să se socotească de asemenea turburarea pe care fiecare cuvânt o pricinuește în spiritul prevenitului.

Arta judecătorului ar sta în aceia să știe să aleagă cu pricepere cuvintele cari pot îndeosebi să turbure pe acuzat.

Deși acest mijloc nu se poate folosi cu siguranță și succes de către judecătorul de instrucție, totuși e o frumoasă contribuție ce o dă autorul prin această descoperire științei, care la rândul ei, dacă nu azi sau mâne, măcar într'un viitor nu tocmai îndepărtat poate da o bună mână de ajutor justiției.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 28 Ianuarie. După cum se aude noua convenție comercială, ce urmează să fie încheiată între Austro-Ungaria și Serbia, se va deosebi de cea veche prin aceea, că impozitul pe comunicație va fi trecut direct la tariful vamal. Cu chipul acesta finanțele statului sârb realizează o economie de mai bine de 3 milioane. Se va micșora considerabil vama pe articole industriale de interes special pentru Austro-Ungaria, ca articole textile, sticlă, metal, încălțăminte, piele etc. In schimb va fi mărită vama pe ciment, bere și zahar. Zaharul brut va suferi o încărcare vamală de 20 la sută iar zahărul rafinat de 30 la sută.

Sighetul Marmației, 28 Ianuarie. Se anunță, că în mai multe părți ale acestui ținut au avut loc cutremure de pământ. In comuna Șolva cutremurul a durat câteva secunde. Femeile au leșinat de spaimă. Pereții multor case au crăpat. In comuna Mamoș poporul era în biserică și asculta liturghia, când veni cutremurul. Oamenii îngroziți au început să îngenunche și să se roage cu glas tare la Dumnezeu să-i scape de pierzare. Spaima a fost mare.

Petersburg, 28 Ianuarie. Ministrul afacerilor străine al Rusiei, d. de Isvolsky, va publica peste câteva zile o carte nouă galbenă asupra tratatului politic încheiat între Rusia și Japonia asupra afacerilor Chinei și Extremului Orient.

Petersburg, 28 Ianuarie. Din Lublin se anunță că a încetat acolo din viață maestrul șachist Mihael Tschigorin în etate de 60 ani.

Bibliografie.

„Compassul Românesc“ de *N. P. Petrescu* partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Brassó Vármegye alispánja.

Sz. 689—1908.

Pályázati hirdetmény.

Brassó város polgári közkorházánál elhalálozás folytán megüresedett főorvosi (primarius) állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 2000 korona fizetés és 600 korona lakbér.

Pályázok az 1876. XIV. t. c. 63 §-a értelmében igazolni tartoznak, hogy legalább két évi gyakorlattal birnak.

Korházi gyakorlatnak, mentői képesitésnek, korházi tanársegédi szolgálatnak kimutatása, ezen minősitéssel nem biró más pályázó felett előnyt biztosit.

Az általam kinevezés utján betöltendő állás elnyeréseért a szabályszerüen fölszerelt pályázati kérések f. é. február hó 15-én d. e. 12 óráig adandók be Brassó vármegye alispáni hivatalába.

Brassó, 1908 január hó 25 én.

Jekelius Ágost, s. k. alispán.

Nr. 38,1—3.

„ŞERCĂIANA“,

institut de credit şi economii societate pe acţiuni în Şercaia. | „Şercăiana“ hitel és takarék-pénztár, részvénytársaság Sárkányban.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „ŞERCĂIANA“ societate pe acţiuni în Şercaia, se învită la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Şercaia la 1 Martie 1908 st. n. la 2 oare după amiazi în localul institutului.

Obiectele:

1. Esmiterea a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcţiunei şi al comitetului de supraveghiere referitor la socotelile anului 1907 şi darea absolutorului.
3. Propunerea direcţiunei asupra împărţirei venitului curat.
4. Alegerea la 3 membrii în direcţiune.
5. Alegerea comitetului de supraveghere.

Şercaia, în 12 Ianuarie 1908.

Direcţiunea.

N.B. Acei acţionari cari voesc a participa la aceasta adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi sunt rugaţi a-şi depune la cassa institutului acţiile eventual plenipotenţele.

Meghivó.

A „ŞERCĂIANA“ hitel és takarék pénztár részvénytársaság Sárkány-ban t. c. részvényei az intézet helyiségében 1908 év márczius hó 1-én d. u. 2 órakor tartandó

IV-ik rendes közgyülésre

meghivatnak.

Tárgyak:

1. Két részvényes megjelölése a jegyzőkönyv hitelesitésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1907 évi zárszámadásokra vonatkozólag és a felmentvény megadása.
3. Az igazgatóság előterjesztése a tiszta nyereség felosztására.
4. 3 igazgatósági tag megválasztása.
5. A felügyelő bizottság megválasztása.

Sárkány, 1908 január hó 12-én.

Az igazgatóság.

T. i. Azon részvényesek kik személyesen vagy meghatalmazottjai által ezen közgyülésre résztakarnak venni, kéretnek részvényeiket vagy meghatalmazási okmányaikat az intézet pénztáránál letenni.

Contul bilanţ — Mérleg számla

cu 31 Decemvrie 1907. — 1907 december hó 31-ikével.

ACTIVA. — VAGYON.	Cor.	fil.	PASIVA. — TEHER.	Cor.	fil.
Cassa în numărar — Készpénz	12496	16	Capital societar — Részvénytőke . . .	50000	—
Cambii escomptate — Leszámitott váltók .	552848	72	Fondul de reservă — Tartalékalap . . .	10564	10
Diverse conturi debitoare — Különféle adós számlák	117	45	„ „ binefacere — Jótékonycélu alap	567	30
Obligaţiuni — Kötelezvények	2189	01	Depuneri spre fructificare — Takarék betétek	371956	86
Mobiliar — Felszerelés . . . K 623 50			Cambii reescomptate—Visszleszámitolt váltók	108447	—
10% amortizare — 10% leirás „ 62 35	561	15	Dividendă neridicată—Fel nem vett osztalék	187	50
Efecte — Értékpapirok	200	—	Diverse conturi creditoare — Különféle hitelező számlák	898	33
			Saldul intereselor transitorii — Átmeneti kamatok egyenlege	13147	60
			Profit curat — Tiszta nyereség	12643	80
	568412	49		568412	49

Perdere şi Profit pro 1907. — Veszteség és nyereség számla 1907 évre.

SPESE — KIADÁSOK.		Cor.	fil.
Interese — Kamatok:			
pt. fondul de reservă — a tartalék alapnak	509·58		
„ depuneri — betétek után .	16823·25		
„ cambii reescomptate — visszleszámitolt váltok után . . .	6147 99	23480	82
Dări — Adók:			
de stat — állami	1585 —		
comunale şi comitatense — községi és megyei	718·60		
10% la int. de dep — 10% betéti kamat után	1682 33	3985	93
Spese — Költségek			
chirie — házbér	400·—		
salare — fizetések	3000·—		
diverse spese mărunte — külömbözö kisebb költségek . . .	962 71	4362	71
Amortizare din mobiliar — Leirás a felszerelés számlán		62	35
Profit curat — Tiszta nyereség		12643	80
		44535	61

VENITE — BEVÉTELEK.		Cor.	fil.
Interese — Kamatok:			
la cambiile escomptate — leszámitolt váltok után	39053·80		
de întârziere — késedelmi . .	4968·85		
la obligaţiuni — kötelezvények után	200·34	44222	99
Proviziuni — Jutalékok		312	62
		44535	61

Şercaia, în 31 Decemvrie 1907. — Sárkány, 1907 deczember hó 31-én.

Dr. Pompei German m. p., preşedintele direcţiunei — az igazgatóság elnöke. *George Vlad* m. p., cassar — pénztárnok. *Valeriu Ghircoiaş* m. p., contabil — könyvelő.

Membrii direcţiunii: — Az igazgatóság tagjai:

Dr. Hariton Pralea m. p. *Ioan Bunea* m. p. *Valer Sassebeşi* m. p. *Rozalim Mijea* m. p. *Simion Langa* m. p. *Victor Vlad* m. p.

Comitetul de supraveghiere: — Felügyelő bizottság:

S'au revăzut şi s'au aflat în consonanţă cu cărţile purtate în deplină ordine. — Felülvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzónak találtatott.

Şercaia, în 12 Ianuarie 1908. — Sárkány, 1908 január hó 12-én.

Iacob Popeneciu m. p., preşedinte. *Ioan Dejenariu* m. p. *George Urs* m. p. *Petru Bărbat* m. p. *Ioan Fêtu* m. p.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.